

Številka: Up-629/17-61

Datum: 31. 1. 2022

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNIKA
DR. DR. KLEMNA JAKLIČA (OXFORD ZK, HARVARD ZDA)
K ODLOČBI ŠT. Up-629/17 Z DNE 13. 1. 2022**

KOČEVSKI PROCES

1. Viktor Habič je bil med mnogimi ujetniki partizanskih enot, ki so jih te zajele v bojih ali drugače v drugi polovici leta 1943 ter jim sodile na t. i. kočevskem procesu od 9. do 11. oktobra 1943. Za isti historični dogodek oziroma dejanje izdajstva, za katero je bil Habič obtožen, je bil s sodbo Vojaškega sodišča v Ljubljani kasneje po vojni nato obsojen nekdo drug, Jakob Mojškrc, oseba z istim imenom in priimkom, kot je bila priča zoper Viktorja Habiča na kočevskem procesu.¹ Prav tako naj bi bil Habič med drugim kriv zato, ker je izdal svojega brata Alojza Habiča, katerega naj bi posledično ustrelili Italijani, čeprav se je kasneje izkazalo, da brata s tem imenom Habič nikdar ni imel, edinega njegovega brata pa so v resnici ubili partizani na Velikem Osolniku.²

2. V sojenju, ki to ni bilo, je bil Habič na kočevskem procesu brez upoštevanja temeljnih pravic na smrt obtoženih v hitrem postopku skupaj s številnimi drugimi obsojen na smrt. Kazen je bila izvršena, še preden mu je bila sodba vročena. Obsojeni prav tako ni imel niti pravice do pritožbe, niti pravice do obrambe, niti pravice do neodvisnega sodišča. Njegova hči po izčrpanju rednih pravnih sredstev zato vlaga ustavno pritožbo in zahteva razveljavitev takšne "sodbe", ki to ni bila, da bi v svojih poznih letih oprala očetovo ime. Pritožnica ima očitno prav in bi s svojo ustavno pritožbo v svobodni demokratični družbi morala uspeti, a le zaradi nenavadne trenutne sestave Ustavnega sodišča, ki pred pravo in

---

¹ Sodba Vojaškega sodišča v Ljubljani, št. 243/45, z dne 17. 11. 1945.

² B. Zobec, Zahteva za presojo ustavnosti prvega odstavka 115. člena Zakona o kazenskem postopku, I Ips 306/2009, Dignitas, št. 67/68 (2015), str. 9.

svobodno demokratično družbo postavlja cilj branjenja zlorab slovenske polpretekle zgodovine ter mnogoplastnih privilegijev, ki iz njih še vedno izhajajo, te elementarne civilizacijske pravičnosti (še) ne more doseči.

1. Ni šlo za sodišče

3. V civiliziranem svetu se pristojnost sojenja (in v preteklosti je v Evropi ta pristojnost vključevala tudi pristojnost obsodbe na smrt) brez izjeme lahko izvaja le v okviru države. Država to svojo pristojnost uresničuje prek za to posebej zakonsko vzpostavljenih in pooblaščenih ter na pravilen način (neodvisno) sestavljenih sodišč ter prek vnaprej sprejete kazenske zakonodaje, ki jo sprejme na splošnih volitvah izvoljeni parlament (ni kaznivega dejanja brez vnaprej predpisanega kaznivega dejanja in sankcije zanj). Noben zasebnik ali parcialna skupina zasebnikov si nikoli in nikjer ne more lastiti sodne pristojnosti, kaj šele pristojnosti sodnega odvzema življenja, in jo izvajati nad drugim posameznikom ali sebi nasprotno skupino. Zato je vsakršno "kvazisodno" pobijanje izven okvira državne oblasti že po definiciji protipravno izvensodno morjenje.³ Takšno izvendržavno in s tem izvensodno morjenje je bilo prepovedano s splošno veljavnimi načeli, ki so veljali med civiliziranimi narodi že dolgo pred drugo svetovno vojno. Člen 3 Ženevske konvencije o vojnih ujetnikih iz leta 1929 (ta mednarodni dokument, ki so ga sprejele in podpisale države civiliziranih narodov, je veljal v času druge svetovne vojne) tako npr. izrecno določa, da so vojni ujetniki, tisti hip, ko so ujeti, "pod oblastjo vojskujoče države in ne posameznikov ali vojaških enot, ki so jih ujele", ter da mora država z njimi "ravnati človeško; posebej so prepovedana vsakršna dejanja nasilja".⁴

4. Akterji v kočevskem procesu torej sploh niso imeli sodne oblasti in je po splošno sprejetih načelih civiliziranih narodov tudi niso mogli/smeli imeti. Komunistična država Jugoslavija s svojim pravosodnim aparatom (ki je bil z načeli civiliziranih narodov kasneje prav tako neskladen, saj ga ni vzpostavil demokratično izvoljen zakonodajalec in zato ni šlo za neodvisen pravosodni aparat) je nastala kasneje, obenem pa Kraljevina Jugoslavija vsaj do sporazuma Tito-Šubašić 16. 6. 1944 in mednarodnega priznanja zaveznikov tudi še ni propadla. Prav tako akterji tega procesa sploh niso imeli vnaprej predpisane kazenske zakonodaje, kar je med civiliziranimi narodi prav tako predstavljalo predpogoj *sojenja*.⁵ Iz teh dejstev logično neovrgljivo izhaja le en sklep: pobitim v

---

³ Glej med drugim tudi B. Zobec, nav. delo, ter R. Svetlič in J. Letnar Černič, Sodba v imenu temeljne norme, Pravna praksa, št. 28–29 (2017), str. 14–16.

⁴ V skladu s 64., 65. in 66. členom Ženevske konvencije je imel vsak ujetnik med drugim tudi pravico do pritožbe, pravico, da je bila o sodbi in izrečeni smrtni kazni nemudoma obveščena država zaščitnica, in pravico, da takšne kazni ni bilo dovoljeno izvršiti pred potekom treh mesecev od vročitve obvestila.

kočevskem procesu sploh ni sodilo sodišče, kot koncept sodišča že od nekdaj pojmujejo splošno sprejeta načela civiliziranih narodov. Nasprotno, šlo je za klasičen primer izvensodnih umorov s strani revolucionarnih skupin izven okvira formalizirane države, kar je bilo skozi zgodovino značilno ravno za *necivilizirane* narode. Jemanje življenj mimo sodišča oziroma sojenja ter v nasprotju z načeli civiliziranih narodov je v pravni kvalifikaciji vojno hudodelstvo in zločin proti človečnosti. Kočevski proces je bil to.

2. Ni šlo za *neodvisno* sodišče

5. Poleg tega, da sploh ni šlo niti za sodišče, pa v kočevskem procesu prav tako ni moglo iti niti za *neodvisno* sodišče, kar je naslednji standard, ki ga kot predpogoj izrekanja kazenskih sankcij od nekdaj zahtevajo splošno sprejeta načela civiliziranih narodov.

6. Eden od razlogov, zaradi katerih sodišča lahko ustanavljajo le države, je prav v tem, da je država kot enakopravni varuh pravic vseh svojih državljanek in državljanov slednjim v primeru kršitev predpisov dolžna zagotoviti *neodvisna* sojenja na *neodvisno* sestavljenih in *neodvisno* delujočih sodiščih. V primeru kočevskega procesa pa je ena od političnih oziroma paravojaških skupin vodila postopek, v katerem so na "tožilski" in "sodni" strani nastopali zgolj predstavniki te iste politične oziroma paravojaške strani, namreč revolucionarne, na "obtoženi" strani pa izključno predstavniki njej nasprotne kontrarevolucionarne sile. Takšno izvendržavno sodišče ni niti sestavljeno neodvisno niti posledično kot neodvisno ne more delovati, tj. odločati. Predstavlja ravno *nasprotje neodvisnega* sojenja, ki pa sojenje sploh ni zdaj tudi zaradi tega razloga; v pravu civiliziranih narodov velja načelo, da *odvisno* sodišče (tj. odvisno sestavljeno in/ali odvisno delujoče sodišče) seveda sploh ni sodišče.

3. Ubijanje v nasprotju s številnimi drugimi splošno sprejetimi načeli civiliziranih narodov

7. Poleg tega, da na kočevskem procesu ni šlo za sodišče in sojenje, ter tudi ne za neodvisno sodišče in neodvisno sojenje, pa je ta zločin poleg obeh sistemskih poteptal še številna druga v tistem času med civiliziranimi narodi splošno sprejeta temeljna pravna načela. Slednja so (bila) še posebej pomembna v primerih

---

⁵ T. Tominšek (sodnik v kočevskem procesu), Planinski vestnik, 1977: "Pravnike bo verjetno motilo dejstvo, da nobena naša sodba ne citira niti enega pravnega predpisa, na podlagi katerega je naše sodišče izrekalo sodbe. Ugotovili smo, da takšna formalnost ni potrebna. Gre namreč za tako zavržna dejanja, za katera je jasno, da storilec zasluži najstrožjo kazen. V tem je posebna veličina NOB ter ljudske revolucije."

varstva zoper najhujše oblike sile nad človekom (odvzem življenja), za kar je tudi v tem primeru šlo.

3.1. Pravica do obrambe

8. Že v času dolgo izpred druge svetovne vojne je med civiliziranimi narodi veljalo, da ima vsakdo, ki je obtožen na smrt, pravico do zadostnega časa in možnosti za svojo obrambo. Da je bila pravica do kvalitetne, neodvisne in strokovne obrambe eno od splošnih načel, ki so jih priznavali civilizirani narodi, je med drugim pojasnilo tudi že to Ustavno sodišče v zadevi št. U-I-67/94. V kočevskem procesu je bila obtožnica Viktorju Habiču vročena le par ur pred sojenjem. V primeru, ko gre za obtožbo s predlagano sankcijo smrtne kazni, je tako kratek čas za pripravo obrambe že v tistem času predstavljal očitno kršitev omenjenega načela civiliziranih narodov. Če pa obdolženemu ni omogočen primeren čas, da se seznaní z očitki in v posvetu z zagovornikom pripravi svojo obrambo, tudi na splošno ne moremo govoriti o poštenem postopku.

9. Nadalje, zagovornik obtoženega (in kasneje obsojenega ter umorjenega) Viktorja Habiča je bil dr. Briški, ki je bil hkrati tudi njegov zasliševalec. To ne izhaja le iz trditev ustavne pritožnice, ampak je izpričano tudi v neodvisnih virih. Iz knjige Dies Irae npr. izhaja, da sta bila dva od treh zagovornikov hkrati tudi zasliševalca ujetnikov,⁶ enako trditev pa je mogoče zaslediti tudi drugod.⁷ S tem je bila prav tako kršena pravica obtoženca do nepristranske obrambe, ki je bila že v tistem času eno od temeljnih pravnih načel, ki so jih priznavali civilizirani narodi.

10. Po vrhu opisanega je imelo sedem obtoženih enega skupnega zagovornika, kar je prav tako v neskladju s pravico do dovolj učinkovite obrambe, ki so jo že v tistem času, še toliko bolj pa v primerih obtoženih na smrtno kazen, priznavali civilizirani narodi. Le za necivilizirane, barbarske družbe je bilo značilno, da obtoženim na smrt nato ni bilo dovoljena niti pravica do dejanske možnosti obrambe.

3.2. Pristranskost sodnika: tožilec kot sodnik

11. Dr. Tominšek, ki je kot sodnik Viktorja Habiča obsodil na smrt, je pred tem obenem opravljaj vsaj del procesnih dejanj kot tožilec oziroma preiskovalec.

---

⁶ T. Ferenc, Dies Irae: četniki, vaški stražarji in njihova usoda jeseni 1943, Modrijan, Ljubljana 2002, str. 469.

⁷ I. A. Stanič, Kočevski proces 1943, Kočevska reka 2008, str. 100, kjer je prav tako navedeno, da je bil odvetnik Viktorja Habiča dr. Martin Briški za časa procesa zasliševalec pri področnem vojaškem sodišču v Kočevju.

Vrhovno sodišče samo citira spomine dr. Tominška, v katerih je ta zapisal, da je posebno intenzivno študiral gradivo, ker je bil sprva določen za tožilca in je kot tak moral izdelati obtožnico, nato pa je glavni štab to svojo odločitev spremenil tako, da ga je postavil za sodnika, za tožilca pa od takrat naprej nekoga drugega. Ker se kljub takšnim lastnim ugotovitvam Vrhovno sodišče nato izogne s navedbo, da naj pritožnica ne bi pojasnila, od kod izhajajo trditve o dr. Tominšku kot hkrati tožilcu in sodniku, s takšnim hkratnim neposrednim citiranjem samega znanega vira Vrhovno sodišče pride samo s seboj v nasprotje. S tem ne le potepta že v tistem času s strani civiliziranih narodov sprejeto temeljno jamstvo nepristranskega sodnika, še posebej ko gre za tako hudo sankcijo, kot je smrtna kazen, ampak tudi samo zagreši kršitev pritožnične pravice do obrazložitve, ki je ustavna pravica po sedaj veljavnem pravnem redu v Republiki Sloveniji (kršitev 22. člena Ustave).

3.3. Brez pravice do pritožbe

12. Na kočevskem procesu na smrt obsojeni Viktor Habič prav tako ni imel pravice do pritožbe zoper izdano obsodilno sodbo. Ustreljen je bil takoj po obsodbi. To je v opisanih okoliščinah, ko sta bili pred tem očitno kršeni pravica do obrambe in pravica do nepristranskega sodnika, sojenje pa ni bilo temeljito (za vse je trajalo le tri dni), prav tako kršitev načela, ki so ga že v tistem času kot predpogoj poštenega postopka priznavali civilizirani narodi.⁸

3.4. Sodba o smrtni obsodbi ni bila vročena

13. Še preden je bila sodba na smrt obsojenemu vročena, je bila smrtna kazen že izvršena. To je bilo v nasprotju celo z izrecno določbo iz procesnega predpisa, ki ga je uporabljalo "sodišče" iz kočevskega procesa samo. Ta določba je zahtevala, da mora biti sodba "obrazložena". Poleg tega je takšna kršitev prav tako poteptala temeljno načelo civiliziranih narodov po vročitvi pisne obrazložitve smrtne obsodbe. Takšna obrazložitev ni namenjena le instančnemu sodišču in uveljavljanju pravice na smrt obsojenega do pritožbe, temveč je ustrezna seznanitev z obrazložitvijo v prvi vrsti namenjena samemu obsojencu. Med drugim za to, ker mu njegovo človekovo dostojanstvo daje pravico do tega, da izve in pri sebi preizkusi razumnost odločitve o odvzemu njegovega lastnega življenja – da pri sebi ve, ali umira kot kriv človek ali pa po krivici kot posledica

---

⁸ Kot omenjeno že v opombi št. 4, je imel po 64., 65. in 66. členu takrat veljavne mednarodnopravne ureditve (Ženevska konvencija iz l. 1929) vsak ujetnik med drugim pravico do pritožbe, pravico, da je bila o sodbi in izrečni smrtni kazni nemudoma obveščena država zaščitnica, ter pravico, da takšne sodbe oziroma kazni ni bilo dopustno izvršiti pred potekom treh mesecev od vročitve obvestila. Vsa ta že takrat sprejeta in veljavna načela civiliziranih narodov je kočevski proces poteptal.

nečloveške zlorabe. Takšno obravnavanje sočloveka, ki si mu vzel življenje, je ena najbolj temeljnih civilizacijskih pravic na smrt obsojenega, če le gre v resnici za sojenje. Viktor Habič tudi te pravice zaradi neciviliziranega ravnanja njegovih krvnikov ni imel.

3.5. Postopek kot celota je bil nepošten

14. Zgoraj sem nanizal le nekaj primerov očitnih kršitev splošno sprejetih načel, ki so med civiliziranimi narodi veljala že dolgo pred časom, ko se je na slovenskem ozemlju odvijal necivilizirani kočevski zločin. Vsaka od tovrstnih kršitev pa obenem prispeva k sklepu, da je bil proces kot celota nepošten. Slednje vprašanje – ali je nek proces kot celota pošten – pa je odločilni vidik presoje tudi z vidika minimalnega standarda Evropskekonvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Po mojem prepričanju tega standarda kočevski proces več kot očitno ni dosegel. Odtegnitev poštenega postopka pa v temelju pomeni, da je šlo za uporabo gole arbitrarne sile zoper posameznika, ki za svojo obrambo v pristranskem in vnaprej odločenem postopku ni imel zagotovljenih niti osnovnih pravic, ki bi mu omogočale izviti se iz izživljanja v javni poduk vsem ostalim, za kar je pod krinko "sojenja" v kočevskem zločinu v resnici šlo.

4. Trajanje postopka pred Ustavnim sodiščem

15. Ta zadeva se je pred Ustavnim sodiščem vlekla štiri leta in pol. Zoper takšno delovanje Ustavnega sodišča, ki je nekritično v prioriteto obravnavo še pred izčrpanjem rednih pravnih sredstev sprejemalo cele množice manj pomembnih zadev, predvsem s področja epidemije COVID, sem večkrat tako v svojih ločenih mnenjih kot tudi javno ostro opozarjal. Te zadeve bi s spretnejšim načinom delovanja Ustavno sodišče lahko v veliki meri najprej prepuščalo razvejanemu sistemu rednih sodišč in se s tem ustrezno razbremenilo, namesto da se je samo spremenilo v s primeri do vratu zasuto "COVID sodišče". Ena od posledic takšnega napačnega prioritetnega obravnavanja je bila, kot sem vedno znova opozarjal, da se je prenekatero druge pomembne zadeve, celo nujne iz kazenskega področja, kot je bila npr. ta, vedno znova potiskalo na stran. S tem so postale ogrožene druge temeljne pravice. Tudi iz tega razloga sem na neki točki v tej zadevi zato predal poročevalstvo; v situaciji, ko na odločitve o prioritetnih vsebinah odločanja nisem imel vpliva oziroma je bila moja vizija drugačnih časovnih prioritet s strani večine vedno znova preglasovana, nisem mogel biti odgovoren za prekomerne zaostanke pri na stran potisnjenih zadevah, ki jih je takšna napačna politika sodišča neizogibno povzročala. Poročevalstvo se je nato selilo od sodnika do sodnika, odločitve pa še naprej ni in ni bilo. Ocenjujem, da je bila zaradi napačne politike prioritet večine v tej zadevi pritožnici naposled kršena tudi pravica do sojenja v razumnem roku.

--- --- ---

POST SCRIPTUM

Kršitev enakopravnosti postopka pisanja ločenih mnenj

16. V tej zadevi je prišlo tudi do kršitve enakopravnosti pogojev za pisanje ločenih mnenj. Sodnici in sodnik, ki so danes spisali vsak svoje pritrdilno ločeno mnenje, so ta napovedali ob prvem glasovanju v zadevi, prav tako kot sem takrat tudi sam napovedal svoje odklonilno ločeno mnenje. Toda do roka za ločena mnenja sem od navedenih nato ločeno mnenje napisal in oddal zgolj sam, ostali trije pa svojih do izteka roka niso pripravili, s čimer se šteje, da so se jim odpovedali. Ustavno sodišče ima pravilo, da ločena mnenja do poteka roka za njihovo oddajo ostalim sodnikom niso vidna; vsem hkrati se jih prepošlje šele po poteku roka za oddajo. To je zelo pomembno pravilo, ki zagotavlja enakopravnost in *fair play* v postopku priprave ločenih mnenj. V nasprotnem primeru bi namreč sodnik, ki bi se pred potekom roka za oddajo seznanil z zgodnejšim ločenim mnenjem kolegice ali kolega, na vsebino takšnega mnenja imel možnost posredno ali pa celo neposredno replicirati. Medtem pa avtor prvega mnenja te možnosti ne bi imel, niti v svojem že oddanem mnenju ne bi mogel odgovoriti nazaj na morebitna vsebinska repliciranja. Iz očitnih razlogov zagotovitve enakopravnosti pri pisanju ločenih mnenj se Ustavno sodišče striktno vselej drži tega pravila.

17. Stvar se nekoliko zaplete v primerih, ko je po oddanih ločenih mnenjih predlagana revotacija, tj. sprememba glasu katerega od sodnikov ali sodnic, ki si, morebiti ob prebiranju kakšnega ločenega mnenja ali pa iz kakega drugega razloga, premisli in želi spremeniti svoj glas, še preden gre zadeva iz hiše. Do takšne revotacije je v fazi po oddaji mojega odklonilnega ločenega mnenja in hkratni odpovedi omenjenim trem pritrdilnim ločenim mnenjem v tej zadevi v resnici prišlo (a ne s strani trojice, ki se je odpovedala svojim pritrdilnim ločenim mnenjem). Ustavno sodišče je v postopku revotacije nato zgolj formalno ponovno glasovalo in ustrezno posodobilo sam številčni rezultat svoje odločitve, pri tem pa predlog te revotacije pri ostalih sodnicah in sodnikih na seji ni vzbudil potrebe po dodatni diskusiji in argumentaciji. To seveda ni sporno. Nekateri predlogi revotacij so takšni, ki vzbudijo nadaljnjo vsebinsko razpravo, spet drugi pa takšni, kot je bil ta, da pri ostalih sodnicah in sodnikih ne vzbudijo potrebe po navajanju dodatnih argumentov; zadostuje zgolj novo formalno glasovanje brez razprave in popravek ustreznega števila (za in proti) v rezultatu.

18. V tej fazi pa nastopi težava. V primerih "vsebinskih revotacij", ko predlog spremembe glasu posameznega sodnika ali sodnice vzbudi dodatno vsebinsko

razpravo med ostalimi, morda takšno, ki osvetli še neprediskutirane argumente ali odstre prej neznanе vidike, je mogoče razumeti, da sodnica ali sodnik po novi vsebinski razpravi ob revotaciji, in kljub poprejšnji odpovedi svojemu ločenemu mnenju, tega ponovno napove. V tem primeru, ko vsebinska razprava pokaže nove vidike in argumente, so vsi sodniki, ki svoje ločeno mnenje ponovno napovedo, bodisi v enakem novem položaju ali pa kakršnokoli neenakopravnost v postopku pisanja ločenih mnenj odtehtajo novi vidiki zadeve, do katerih se je treba opredeliti.

19. Toda vse to ne drži, ko gre za primer nevsebinskih, tj. zgolj "formalnih revotacij", ki pri sodnikih na seji ne vzbudijo nobene potrebe po novi vsebinski razpravi, ampak vodijo izključno zgolj do ustreznega popravka številčnega rezultata. V teh primerih izkoristiti priložnost in napovedati ločeno mnenje, ki si se mu prej že izrecno odpovedal, lahko predstavlja zaobid nepisanega pravila o enakopravnih pogojih pisanja ločenih mnenj. Vnaprej si namreč seznanjen z vso podrobno vsebino ločenega mnenja drugega sodnika (v tem primeru z mojim odklonilnim ločenim mnenjem), ki je mnenje oddal do prvotnega roka. Nanj lahko v svojem kasnejšem ločenem mnenju vsebinsko repliciraš. Nasprotno pa tak sodnik (zoper katerega ločeno mnenje vsebinsko repliciraš) tega ne more storiti, niti celo nima možnosti na takšne replike odgovoriti, saj jih do izteka novega roka za oddajo mnenj ne bo videl. Pri formalni revotaciji (tj. taki, ki ne vzbudi nobene nove razprave) se torej vzpostavi tiste vrste neenakopravnost med avtorji ločenih mnenj, ki je, drugače kot pri vsebinski revotaciji, ni mogoče opravičiti z razlogom, da zaradi novih vidikov in prej neprediskutiranih argumentov posamezni sodnik ob revotacijski razpravi oceni, da bo v novem roku prispeval svoje ločeno mnenje. Če je v primerih vsebinskih revotacij ponovno napoved že odpovedanega ločenega mnenja iz opisanih razlogov še mogoče razumeti in neenakopravnost pogojev pisanja ločenih mnenj opravičiti z večjo vrednoto sodnikove opredelitve do novih, pred revotacijo nepoznanih in neprediskutiranih vidikov, tega ni mogoče opravičiti v primerih formalnih revotacij, ki sploh niso vodila do novih vsebinskih razprav (*sic!*). Nasprotno, v primerih, ko bi se kljub zgolj formalni revotaciji sodniki odločili, da bodo svoja že odpovedana ločena mnenja vseeno prispevali, se hočeš nočeš postavi vprašanje, ali niso to storili le (ali pa tudi) zato, ker so vnaprej videli vsebino ločenega mnenja kolega in sedaj želijo težo njegovih argumentov (navidezno) omiliti v opisanih neenakopravnih pogojih. Ker je v tej zadevi prišlo zgolj do takšne formalne revotacije, ki pri sodnikih ni vzbudila nobene nove vsebinske razprave, in ker se ne spomnim primera, da bi ob zgolj formalnih (za razliko od vsebinskih) revotacijah sodniki izkoristili možnost ponovne prijave ločenega mnenja, ki so se mu prej izrecno odpovedali, se tak sklep vsiljuje sam od sebe. Kolikor se lahko spomnim, smo do sedaj ob zgolj formalnih revotacijah, prav v izogib neenakopravnih pogojev pri pisanju ločenih mnenj, le potrjevali, da glede slednjih ostajamo pri istem kot ob prvotnem glasovanju pred revotacijo. V enem od primerov celo zelo pred kratkim. S tem smo do sedaj zagotavljali enakopravnost in *fair play*, ki pa v zadevi kočevski

proces v luči branjenja neubranljivega (glej konec 2. točke obrazložitve tega ločenega mnenja, zgoraj) skupaj s pravom pričakovano odpove.

Dr. Dr. Klemen Jaklič
(Oxford ZK, Harvard ZDA), l.r.
Sodnik